

Siyasi Gerçeklikler, Karar Vericilere Kendi Ritmini Dayattığında

ABD ile İran arasındaki çatışmanın patlak vermesinden bu yana, tehdit ve korkutma dili hâkim olmuş ve açıklamaların çıtası, bölgenin nüfuz haritalarını ve dengeleri yeniden çizebilecek uzun bir savaşın eşiğinde olduğu izlenimi veren seviyelere yükselmişti. Ancak tablo çok geçmeden hızla değişti ve Trump, Tahran ile acil bir anlaşma imzalamaya çalışan bir konumda ortaya çıktı; sanki müzakere çarkı, daha birkaç gün öncesine kadar çalınan savaş tamtamlarından daha hızlı dönmeye başladı.

Bu dönüşüm, ilkelerden önce çıkarların hâkim olduğu Amerikan politikasının doğasından bağımsız olarak okunamaz. Zira dünyanın en büyük askeri gücüne sahip olan Amerika, savaşa girmenin bir şey, savaştan çıkmanın ise bambaşka bir şey olduğunu çok iyi bilmektedir.

Afganistan'dan Irak'a kadar son on yıllardaki deneyimler, savaşların siyasi bir kararlar başlayabileceğini, ancak her zaman karar sahiplerinin çizdiği şekilde sona ermediğini kanıtlamıştır.

Nitekim Washington, Tahran ile yaşanacak herhangi bir açık çatışmanın, bazılarının tasavvur ettiği gibi kolay bir askeri operasyon olmayacağını ve çatışma alanının genişlemesinin bölgedeki çıkarlarını tehdit edebileceğini, özellikle de enerji piyasalarının hassasiyetinin ve bunların Orta Doğu'nun istikrarıyla doğrudan bağlantı olmasının gölgesinde, küresel ekonomiyi zorlu sınavlarla karşı karşıya bırakacağını fark etmiştir. Bu nedenle müzakere seçeneği artık sadece diplomatik bir alternatif değil, aksine siyasi, ekonomik ve güvenlik açısından bir zorunluluk olarak görünmektedir.

Kendini her zaman savaşların değil, anlaşmaların adamı olarak sunan Trump'a gelince; Amerikalı seçmenin sloganlardan daha çok sonuçlarla ilgilendiğinin bilincindedir; zira uzun süren savaşlar parayı ve kaynakları tüketmekte ve iç krizleri daha da kötüleştirmektedir.

Ancak tabloyu izleyen biri, Amerika'nın bu aceleciliğinin pek çok soruyu gündeme getirdiğini gözlemleyecektir; Neden müzakere masasına koştun? Eğer baskılar gayelerini tam olarak gerçekleştirmişse, tavizler vermeye ve uzlaşma yolları aramaya ne gerek vardı ki?

Bu sorular; ne kadar ileri giderse gitsin güç dilinin nihayetinde gerçekliğin hesaplarına ve çıkarların dengelerine boyun eğer bir şekilde kaldığını ortaya koymaktadır.

Belki de bu krizin ortaya çıkardığı en önemli gerçek, Ortadoğu'nun hâlâ büyük güçlere kendi denklemlerini dayatma gücüne sahip olmasıdır.

Bu gelişmelerin ortasında en büyük soru şudur: Bu anlaşma krizin sonu mu olacak, yoksa yeni bir gerginlik dalgası öncesindeki geçici bir ateşkes mi olacak? Tarih bize, anlık baskı altında yapılan anlaşmaların yangını söndürmeyi başarabileceğini, ancak yangının alevlenmesinin nedenlerini ortadan kaldırmayı garanti etmediğini öğretmiştir.

Bugün yaşananlar, siyasetin, sloganların sahası olmaktan daha çok, çıkarları yönetme sanatı olduğunu teyit etmektedir; zira kapitalist sistemin gölgesinde hedefler, bunların gerçekleştirilmesinin maliyeti ile çeliştiğinde uzlaşma, dünyanın en güçlü ülkeleri için bile kaçınılmaz bir seçenek haline gelmektedir.

Bu nedenle Trump'ın bu anlaşmaya, Tahran'a olan sevgisinden ya da sırf barışa olan hırısından dolayı değil, aksine sahadaki gerçekliklerin onu, savaşın devam etmesinin maliyetinin olası kazançlarından çok daha fazla olduğuna ikna etmesinden dolayı yöneldiği görünmektedir.

Böylece füzelerin dili ile müzakerelerin dili arasında savaşların, herkesin zaferin yakın olduğunu sandığı anda başladığı, ancak herkesin devam etmenin bedelinin katlanılamayacak kadar ağır olduğunu anladığı anda sona erdiği şeklindeki kadim gerçeği yenilemiştir.

Bu bölgenin halklarının, sahip oldukları güç ve etki unsurlarının boyutunun farkına varmalarının ve kaderlerini büyük güçlerin kararlarının ve çatışmalarının rehinesi haline getiren bu rehinelik durumundan kurtulmalarının zamanı gelmiştir.

Çünkü bu topraklar, sadece devletlerin üzerinde rekabet ettiği bir saha değildir; aksine dünyanın atan kalbi, uluslararası ticaret yollarının kavşağı ve milletlerin servetlerinin ve ekonomilerinin geçtiği denizyolu koridorlarıdır.

Dünya ticaretinin büyük bir kısmının geçtiği stratejik boğazları, denizleri ve geçitleri kontrol eden halkların, başkalarının kendi geleceklerini çizip kaderlerini belirlemesine seyirci kalmamaları gerekir. Zira güç, her zaman sadece silaha sahip olmak değildir; aksine iradeye ve egemenliğe sahip olmak ve konum, servet ve imkânlardan en iyi şekilde yararlanmaktır.

Belki de bölgenin bugün tanık olduğu bu hararetli uluslararası rekabet, dünyanın, bu coğrafyanın önemini bazen onun kendi evlatlarından bile daha iyi idrak ettiğini teyit etmektedir.

Bu nedenle bağımsız karar almanın geri kazanılması ve ekonomik ve siyasi gücün inşa edilmesi artık fikri bir lüks ve duygusal bir slogan değildir; aksine vatanları korumak ve onuru muhafaza etmek için varoluşsal bir zorunluluk haline gelmiştir. Eğer büyük milletler, bu bölgenin sahip olduğu stratejik öneminden dolayı nüfuz için yarışıyorlarsa, bu bölgenin evlatlarının da izzetlerinin ve onurlarının kaynağı olan hadari konumlarını geri kazanmak için yarışmaları daha evladır.

İşte o zaman bölgenin halkları, sadece başkalarının denklemlerindeki bir rakam olmayacak; aksine tıpkı tarihin sayfalarındaki, kendi işlerinin dizginlerine sahip olduğu ve elindeki imkânların ve yeryüzünde eşi benzeri olmayan konumlarının değerini idrak ettiği günlerde olduğu gibi, olayları şekillendiren ve dünyanın güç dengelerini etkileyen zor bir rakam olacaktır.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan

Munis Hamid – Irak

